

مشروعیت دموکراتیک حکومت در حقوق بین‌الملل:

از نظریه تا عمل

ستار عزیزی *

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۲۰ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۰

DOI: 10.22096/hr.2021.538736.1366

چکیده

در حقوق بین‌الملل سنتی، «اعمال قدرت موثر»، معیار قابل‌اعمال در تشخیص قانونی بودن حکومت‌ها و شناسایی آنها توسط دیگر دولت‌ها بوده است. سازمان ملل متحد نیز در پذیرش نمایندگان معرفی شده از سوی حکومت‌ها به این معیار توجه داشت. اما پس از جنگ سرد، معیار جدیدی با عنوان «مشروعیت دموکراتیک حکومت»، جهت احراز قانونی بودن حکومت‌های جدید و شناسایی آنها، معرفی گردید. توجه روزافزون به حقوق بشر و رعایت هنجارهای دموکراتیک در امر حکومتداری، باعث تقویت این نظریه در میان حقوقدانان شده است. سوال اصلی این مقاله آن است که معیار قابل‌اعمال در بررسی «قانونی بودن حکومت‌ها» در وضعیت فعلی حقوق بین‌الملل چیست؟ در این مقاله که با روش توصیفی-تحلیلی و با مطالعه کتب، مقالات و استفاده از اسناد بین‌المللی نوشته شده است، اجرای نظریه مشروعیت دموکراتیک در عملکرد دولت‌ها را بررسی می‌کنیم. با استقراء در موارد تغییر حکومت‌ها پس از پایان منشور ملل متحد تا سال ۲۰۲۰، به این نتیجه می‌رسیم که نظریه

* استاد حقوق بین‌الملل، دانشکده ادبیات و علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران.

مشروعیت دموکراتیک حکومت در حقوق بین الملل: از نظریه تا عمل / عزیزی ۹

مشروعیت دموکراتیک، تنها در واکنش به کودتاهای نظامی علیه حکومت‌های منتخب دموکراتیک، پس از پایان جنگ سرد، اجرا شده است. در دیگر عوامل تغییر حکومت شامل انقلاب‌ها و جنگ داخلی؛ عموماً حکومت جدید براساس معیار سنتی اعمال قدرت موثر بر سرزمین مربوطه؛ از سوی جامعه بین‌المللی شناسایی شده و نمایندگان حکومت جدید در سازمان ملل متحد، پذیرفته شده‌اند.

واژگان کلیدی: مشروعیت دموکراتیک حکومت؛ اعمال قدرت موثر؛ کودتای نظامی؛ شناسایی حکومت؛ کمیته‌ی اعتبارنامه.